

Chambre des Représentants

24 MARS 1953.

PROJET DE LOI

autorisant à titre temporaire l'octroi de grades par voie de commission, aux officiers des cadres actifs des Forces armées.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA
COMMISSION DE LA DÉFENSE NATIONALE ⁽¹⁾,
PAR M. BRASSEUR.

MESDAMES, MESSIEURS.

Le projet de loi qui nous est soumis vise à permettre une augmentation du nombre d'officiers supérieurs.

La loi de cadre de 1937 autorise 5.722 officiers de l'active, dont 766 officiers supérieurs et généraux. Chacun le sait, cette loi n'est évidemment plus adaptée aux nécessités de l'heure.

Notre contribution à l'œuvre de sécurité — aujourd'hui dans le cadre du N.A.T.O., demain sans doute dans le cadre de la C.E.D. — a conduit à l'expansion de nos Forces. De grandes unités de toutes armes sur pied de guerre participent bien au delà de nos frontières à la couverture de l'Occident libre. L'Armée, comme l'a dit le Ministre de la Défense Nationale, se trouve dans une situation de mobilisation partielle de durée indéterminée, bien que ne disposant que des moyens juridiques du temps de paix. Il va de soi que cette expansion de nos Forces postule un cadre plus nombreux.

En particulier, l'organisation de la Force de Terre comporte maintenant 8.340 emplois d'officiers, dont 1.340 d'officiers généraux et supérieurs. Grâce aux mesures législatives prises depuis 1950, 8.128 officiers sont en activité de service. Cependant, le Département de la Défense Natio-

(1) Composition de la Commission: M. Joris, président, MM. Brasseur, Bruyninx, Mme de Moor-Van Sina, MM. Dexters, Fransman, Goffin, Jaminet, Lefèvre (Théodore), Marck, Mertens (Jules), Van Goey, Verboven. — Deconinck, Dejardin (Georges), Gelders, Hoen, Juste, Namèche, Sercu, Spinoy, Vercauteren. — Destenay, Devèze.

Voir:

202: Projet transmis par le Sénat.

Kamer der Volksvertegenwoordigers

24 MAART 1953.

WETSONTWERP

waarbij de toekenning van graden bij wijze van aanstelling aan officieren van het actief kader van de Krijgsmacht tijdelijk mogelijk wordt gemaakt.

VERSLAG

NAMENS DE
COMMISSIE VOOR DE LANDSVERDEDIGING ⁽¹⁾,
UITGEBRACHT DOOR DE HEER BRASSEUR.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN.

Het ons voorgelegde wetsontwerp strekt er toe een verhoging van het aantal hoofdofficiëren mogelijk te maken

Door de kaderwet van 1937 worden 5.722 officieren van het actief kader toegelaten, onder wie 766 hoofd- en opperofficiëren. Iedereen weet dat die wet niet meer aangepast is aan de huidige vereisten.

Onze bijdrage in het veiligheidswerk — thans in het kader van de N.A.T.O., later ongetwijfeld in het kader van de E.D.G. — heeft geleid tot een uitbreiding van onze strijdkrachten. Grote eenheden uit alle wapens, op oorlogsvoet, nemen ver buiten onze grenzen deel aan de bescherming van het vrije Westen. Het Leger bevindt zich, zoals de Minister van Landsverdediging heeft gezegd, in een toestand van gedeeltelijke mobilisatie voor onbepaalde duur, alhoewel het slechts over juridische middelen uit vreedstijd beschikt. Het spreekt vanzelf dat die uitbreiding van onze strijdkrachten een aanzienlijker kader vergt.

Inzonderheid de Landmacht telt thans 8.340 posten van officier, waaronder 1.340 hoofd- en opperofficiëren. Dank zij de wetgevende maatregelen die sedert 1950 werden genomen, zijn 8.128 officieren in actieve dienst. Nochtans heeft het Departement van Landsverdediging zich tot dusver

(1) Samenstelling van de Commissie: de heer Joris, voorzitter; de heren Brasseur, Bruyninx, Mevr. de Moor-Van Sina, de heren Dexters, Fransman, Goffin, Jaminet, Lefèvre (Théodore), Marck, Mertens (Jules), Van Goey, Verboven. — Deconinck, Dejardin (Georges), Gelders, Hoen, Juste, Namèche, Sercu, Spinoy, Vercauteren. — Destenay, Devèze.

Zie:

202: Ontwerp overgemaakt door de Senaat.

H.

nale s'en est tenu jusqu'ici aux dispositions de la loi de 1937 autorisant 766 officiers supérieurs. Il s'ensuit que de nombreux officiers occupent des emplois du grade supérieur. A titre d'exemple, une statistique fournie par le Département indique qu'il manque 56 % d'officiers supérieurs à l'infanterie, 63 % à l'artillerie, 40 % à la G.T.A.

Une augmentation, ne fût-ce que temporaire, du nombre d'officiers supérieurs trouve dans cette situation une justification indéniable; et pour être conforme à l'organisation, cette augmentation devrait amener l'effectif à environ 1.300.

Le projet de loi est plus modeste, puisqu'il tend à autoriser un nombre d'officiers supérieurs égal à 20 % des 5.722 officiers autorisés par la loi de 1937, soit 1.144 officiers supérieurs. L'adoption de ce pourcentage, qui est le minimum de ce que comporterait une nouvelle loi de cadre, même dans l'hypothèse improbable où l'on en reviendrait brusquement aux effectifs d'avant 1940, répond au souci de marcher à coup sûr, sans risque d'aléas pour les bénéficiaires des dispositions du projet. En d'autres termes, et le Ministre en a donné l'assurance formelle en Commission, les dispositions du projet devront être consolidées avant cinq ans par de nouvelles lois de cadre. Si celles-ci ne sont pas déposées actuellement, c'est qu'il règne encore une certaine incertitude quant aux critères d'encadrement discutés au sein de la Communauté Européenne de Défense. Une solution d'attente est préférable, s'arrêtant au seuil des exigences de l'alignement sur les armées voisines et associées : on sait que le pourcentage des officiers supérieurs ne descendra en aucun cas au-dessous de 20 %, mais dépassera très probablement ce chiffre. De nouvelles lois de cadre seront soumises au Parlement dès que sera fixé le sort de la C.E.D. Il sera alors possible de transformer les commissions en nominations.

Et ceci justifie les dispositions de l'article 2 du projet. Seront donc d'application les règles de la forclusion, du minimum dans le grade, et obligatoires, les épreuves professionnelles et linguistiques pour l'accession au grade de major.

Certains membres ont émis le vœu, à ce dernier propos, que les épreuves linguistiques précèdent de peu les promotions et qu'elles soient beaucoup plus sévères. Un membre a suggéré, dans la même intention, que la composition des jurys soit modifiée. L'opinion exprimée par un membre que les connaissances linguistiques devaient avoir le pas sur les connaissances techniques a été combattue par un autre membre. Plusieurs ont estimé qu'il s'agissait avant tout de faire appel à la bonne volonté et au sens du devoir des officiers. Le Ministre a réitéré l'assurance qu'à valeur égale, l'officier ayant la meilleure connaissance des deux langues nationales l'emportait. Il a ajouté que l'examen linguistique aurait lieu immédiatement avant l'examen conduisant au grade de major. Il a dit, d'autre part, qu'il était tenu au respect de la loi et qu'en ce qui concerne l'organisation et la matière des épreuves linguistiques, il attendait d'être pleinement éclairé par les travaux et recommandations de la Commission linguistique.

Le Ministre a fait valoir qu'il s'est employé à promouvoir toutes les mesures susceptibles de tendre vers un meilleur équilibre linguistique du cadre des officiers, mais que ce but ne pouvait être atteint qu'avec le temps. Un membre a dit que la situation était imputable à l'Etat, que les griefs ne pouvaient s'adresser aux officiers, que par ailleurs il fallait être réaliste et tenir compte des possibilités de recrutement et particulièrement parmi les Flamands. Il apparaît cependant qu'il y a depuis un certain temps une nette amélioration.

gehouden aan de bepalingen van de wet van 1937, waarbij 766 hoofdofficiëren worden toegelaten. Dientengevolge bezitten tal van officieren posten van hogere graad. Uit een door het Departement verstrekte statistiek blijkt dat er 56 % hoofdofficiëren ontbreken bij de infanterie, 63 % bij de artillerie, 40 % bij de luchtafweer.

Het is onbetwistbaar dat die toestand een verhoging, zelfs tijdelijk, van het aantal hoofdofficiëren wettigt; om overeen te stemmen met de inrichting, zou het effectief op ongeveer 1.300 moeten gebracht worden.

Het wetsontwerp gaat niet zo ver, vermits het er toe strekt een aantal hoofdofficiëren toe te laten, gelijk aan 20 % van de 5.722 officieren die door de wet van 1937 werden toegelaten, zegge 1.144 hoofdofficiëren. Dit is het minimumpercentage, dat bij een nieuwe kaderwet zou worden voorzien, zelfs in de onwaarschijnlijke veronderstelling, dat men plotseling tot de getalsterkte van vóór 1940 zou terugkeren. De goedkeuring er van beantwoordt aan een bezorgdheid om geen verkeerde weg in te slaan, en geen risico te laten ontstaan voor de beneficianten van de bepalingen van het ontwerp. Met andere woorden, de bepalingen van het ontwerp zullen vóór vijf jaar moeten worden geconsolideerd door nieuwe kaderwetten, en de Minister gaf hieromtrent stellige verzekeringen. Bedoelde kaderwetten zijn thans nog niet neergelegd, omdat er onzekerheid heerst in verband met de kadermaatstaven, die in de Europese Defensiegemeenschap worden overwogen. Een voorlopige oplossing moet worden verkozen, die niet verder zou reiken dan de vereisten van de gelijkgeschikeling met de naburige en geassocieerde legers: men weet dat het percentage van de hoofdofficiëren in geen geval onder 20 % zal dalen, maar het zal hoogstwaarschijnlijk bedoeld percentage overschrijden. Nieuwe kaderwetten zullen aan het Parlement worden voorgelegd zodra het lot van de E.D.G. bepaald zal zijn. Dan zal het mogelijk blijken de aanstellingen in benoemingen om te zetten.

Zo worden dus de bepalingen van artikel 2 van het ontwerp verantwoord. De regelen betreffende verval, minimumdiensttijd in de graad zullen dus worden toegepast, en de beroeps- en taalexamen voor toelating tot de graad van majoor zullen verplicht worden gemaakt.

Sommige leden uitte de wens dat de taalproeven de bevorderingen weinig tijd zouden voorafgaan en dat zij strenger zouden worden ingericht. Eveneens met het oog hierop stelde een lid voor de samenstelling van de examencommissiën te wijzigen. De mening van een lid volgens hetwelk de taalkennissen de voorkeur moet hebben boven de technische kennissen werd door een ander lid bestreden. Verschillende leden hebben gemeend dat het er vooral op aankomt een beroep te doen op de goede wil en het plichtsbef van de officieren. De Minister heeft de verzekering herhaald, dat de officier met de beste kennis van beide landstalen de voorkeur moet hebben, wanneer hij verder dezelfde waarde heeft als zijn mededingers. Hij voegde hieraan toe, dat het taalexamen onmiddellijk zou plaats vinden vóór het toelatingsexamen tot de graad van majoor. Hij zei anderzijds, dat hij gehouden was de wet te eerbiedigen en dat hij, wat betreft de inrichting en de leerstof van de taalproeven, wachtte tot hij volkomen zou ingelicht zijn over de werkzaamheden en de aanbevelingen der Taalcommissie.

De Minister voerde aan, dat hij er naar gestreefd had al de maatregelen te begunstigen welke van die aard waren een beter taalevenwicht in het officierenkader tot stand te brengen, maar dat dit doel slechts mettertijd zou kunnen bereikt worden. Een lid zei dat deze toestand de Staat ten laste kon gelegd worden, dat deze grieken niet tegenover de officieren konden gelden en dat men overigens realistisch moest zijn en rekening diende te houden met de wervingsmogelijkheden vooral bij de Vlamingen voor het beroep van soldaat. Het schijnt evenwel dat er sedert enkele tijd een werkbare verbetering is ingetreden.

La discussion a ensuite porté sur l'opportunité de régler, par une disposition du projet ou par un amendement aux lois coordonnées sur les pensions militaires, la question de la pension des officiers commissionnés mis à la retraite. La Commission s'est rangée à l'avis du Ministre de s'en tenir à la solution de l'amendement aux lois coordonnées sur les pensions militaires, celles-ci comportant déjà des dispositions relatives aux officiers commissionnés, et l'avis du Conseil d'Etat n'ayant d'autre portée que de régler la matière de cette façon.

Un membre s'est inquiété de savoir si la Commission de 380 majors en supplément n'aurait pas de répercussions fâcheuses sur le cadre des capitaines. Le Ministre a rappelé que cet accroissement ne serait atteint que dans cinq ans et que le cadre des capitaines à examiner pour le grade de major dans ce délai est pléthorique, car il correspond aux recrutements massifs auxquels il a été procédé de 1935 à 1940. Au contraire, le projet de loi est le seul moyen de donner à ces officiers les chances d'un avancement équitable. En effet, alors que le taux moyen des réussites aux épreuves de major se situe entre 60 et 70 %, le nombre légal actuel d'officiers supérieurs ne permettrait la nomination que de 30 % des candidats. Autrement dit, sur deux capitaines-commandants ayant satisfait aux épreuves, un seul serait nommé au grade de major.

Enfin, un membre a demandé s'il n'y avait incompatibilité entre ce projet et les mesures prises en 1946 sur le rajeunissement des cadres. Il n'y a pas de relation entre ces deux questions car le projet trouverait aujourd'hui la même justification si les mesures de 1946 n'avaient pas existé.

En somme, l'encadrement supérieur est déficitaire parce que jugulé par la loi de 1937. Il importe de remédier au plus tôt à cette situation par une mesure provisoire en attendant que de nouvelles lois de cadre puissent être établies sur une base ferme, ce qui pourra se faire dès qu'on sera fixé quant à la C.E.D.

Les règles d'octroi des Commissions seront celles des nominations, c'est-à-dire conformes aux dispositions des lois sur la position et l'avancement des officiers.

Le projet n'innove en fait qu'en ce qui concerne le nombre d'officiers supérieurs et l'augmentation qu'il prévoit est modeste et justifiée.

Le projet a été admis par votre Commission par 8 voix contre 7 abstentions.

Le Rapporteur.
M. BRASSEUR.

Le Président.
L. JORIS.

De bespreking ging vervolgens over de wenselijkheid, door middel van een bepaling van het ontwerp of door middel van een amendement op de samengeordende wetten op de militaire pensioenen, de kwestie van het pensioen der op rust gestelde aangestelde officieren te regelen. De Commissie sloot zich aan bij het advies van de Minister om genoegen te nemen met de oplossing vervat in het amendement op de samengeordende wetten op de militaire pensioenen, daar deze laatste reeds bepalingen inhouden met betrekking op de aangestelde officieren, en daar het advies van de Raad van State geen andere draagwijdte heeft dan de aangelegenheid op deze wijze te regelen.

Een lid stond er op te weten, of de bijkomende aanstelling van 380 majoor's geen ongunstige weerslag zou hebben op het kader der kapiteins. De Minister herinnerde er aan, dat deze verhoging slechts zou bereikt worden binnen vijf jaar en dat het kader der kapiteins, dat binnen die termijn moet in aanmerking komen voor de graad van majoor, overtallig is, daar het overeenstemt met de massale wervingen waartoe overgegaan werd van 1935 tot 1940. Integendeel is het wets-ontwerp het enige middel om aan deze officieren de kansen te verlenen op een billijke bevordering. Inderdaad, terwijl de gemiddelde verhouding der gunstige uitslagen in de examens voor majoor tussen 60 en 70 % schommelt, zou het thans bestaand wettelijk aantal hoofdofficieren slechts de benoeming van 30 % der kandidaten mogelijk maken. Met andere woorden, op twee kapiteins-kommandanten die in de examens zouden slagen, zou een enkele tot de graad van majoor benoemd worden.

Ten slotte vroeg een lid, of dit ontwerp niet onvereenigbaar is met de maatregelen, in 1946 genomen ter verjonging van de kaders. Er is geen verband tussen deze beide kwesties, want het ontwerp zou thans op dezelfde wijze kunnen verantwoord worden, indien de maatregelen van 1946 niet hadden bestaan.

Feitelijk is er een tekort in de hogere kaders, omdat deze door de wet van 1937 aan banden worden gelegd. Deze toestand moet zo spoedig mogelijk verholpen worden door een voorlopige maatregel, in afwachting dat nieuwe kaderwetten op een stevige grondslag kunnen gevestigd worden, wat zal kunnen gebeuren zodra een beslissing valt nopens de E.D.G.

De regels voor de aanstelling zullen dezelfde zijn als voor de benoeming, d.w.z. in overeenstemming met de bepalingen van de wetten betreffende de stand en de bevordering der officieren.

Het enige, dat in feite nieuw is in het ontwerp, betreft het aantal hoofdofficieren, en de verhoging die wordt voorgesteld is gematigd en verantwoord.

Het ontwerp werd door uw Commissie aangenomen met 8 stemmen en 7 onthoudingen.

De Verslaggever.
M. BRASSEUR.

De Voorzitter.
L. JORIS.